



HORSKÝ HOTELIÉR HAVEL

"Ča ira! Ať si s námi osud
prdel vytírá.

Karmaňolu

budem přesto tančit spolu."

Egon Bondy - Zbytky eposu

Při prvním čtení Horského hotelu Václava Havla jsem měl vůbec nejradostnější pocit, jaký jsem kdy měl při četbě jeho her (na žádnou jsem se nešel v dobách, kdy to bylo možné, podívat). Spojila se mi zřejmě radost z toho, jak Havel vidí svět, se starou láskou k Samuelu Beckettovi, kterého tam vidím v pedhoubí - ne v závišlosti, ale v dotyku. Když jsem slyšel, že tu hru nikde na Západě nehrají, byl jsem tím zpočátku pobouřen; nechápal jsem, jak tak očividnou hodnotu může někde přehlížet (nehrál ji ovšem nikde ani ve strukturách druhé kultury tady - ale to by mi tak nevadilo, může to být z lenosti, nedostatku času a hlavně z možnosti ji číst). Tehdy jsem se rozhodl, že o hře napíšu; když jsem následující text ukázal Olze Havlové, řekla mi, že tu hru psal Václav Havel o neschopnosti se porozumět. A to mi uniklo; snad moje nepochopení smyslu hry ilustruje tu neschopnost porozumění zdaleka. 1)

Moje hlavní námitka proti Havlovým hrám - konkrétně Zahradní slavnosti a Vyrozuání - jakkoliv řadu čtecí vrostly do mého života - byla ta, že se vůbec zabývají sociologicko-politickou realitou. Dneska svůj tehdejší názor nesdílím - nevím, jestli v tom hrál roli můj věk - jsem asi o deset let mladší než Havel - ale v průběhu času jsem pochopil, že jakákoliv důsledná činnost v oblasti, které říkáme kulturní, vede k extrémnímu střetu a uvědomování si sociologicko-politické sítě, ve které se třepeme. Jsou lidé, kteří z toho vyvodili jiné závěry, které jim umožnily pořád dělat umění a této reality se nedotýkat, nebo ji obcházet, namátkou se mi vybavují třeba Noví pěvci madrigalů nebo Český pěvecký sbor. Ale co když je člověk dráčkem pevně zaťat v živé půdě země, v níž žije? Co má takový dělat? Tady je právě rozdíl mezi Havlem a Beckettem; mezi Horským hotelem a Šťastnými dny nebo Krappovým po-

sledním páskem.

Vím, že ani Beckett, starý pán, Ir ve Francii, v skrytu, není tak "odtržený od reality", jak by se zdálo. Jeho hlas, který nedávno zazněl pro vězněného Václava Havla, jsem slyšel hlasitěji než kterýkoli jiný. Právě proto, že Beckett byk měl ve svém díle zdánlivé alibi, kdyby si jakoby nevšímal toho, co se ve světě děje. Ale v době, kdy prasata Updike a Sarayan chrochtají na mírové konferenci spěšovatěl v Bulharsku, Samuel Beckett, ten, který v očích humanistů ponižil člověka už jenom na biologickou hmotu, mluví konkrétním lidským hlasem na straně živého.

Nicméně ve svém díle je Beckett bytostně jiný než Havel. V žádném jeho hře není odkaz na konkrétní historicko-geografickou situaci. Vždycky jde o sledování podstatně lidského, které se může odehrávat kdekoliv, jde o sledování degradace člověka. U Havla jde skrze lidi o sledování degradace systému. Ale ani u jednoho to není tak ostré, jak to vyjadřuje slovo degradace. U Becketta v užgáných záblescích humanity (rozhoover z popelnice v Konci hry), u Havla v klíčové inverzní pasáži Audience ("my jsme ten hnůj, z kterého vaše principy rostou") - a hlavně v Horákém hotelu, kde se prolínají role už všechny. Ani Beckett ani Havel nejsou moralisty a nejsou tedy součci světa.

Tím, že Havel ve svých hrách předcházejícím Horákém hotelu zachoval reálně sociologickou atmosféru, je nijak neochudil. Ví, co je dáno vědět vědoucím, že nemá abstrahovat; že se buď svět uvidí skrze pověstné zrno písku, anebo že to bude marné dílo. Přesto mám za to, že Horákým hotelem začíná u Havla nová etapa. I když osoby, které tam vystupují, jsou zroveny systémem, jenom Havel říká v Moci bezmocných post-totalitní, nejsou to už ani nejvzdálenější ilustrace systému nebo poukazy na systém, jakkoli dokonalé: například "ptydepe" ve Vyrozmění. V Horákém hotelu je zklidněná situace. Možná proto je ten hotel v názvu horáký: průzračný vzduch, který clou scénou políná a obklopuje; krystalická čistota toho, co se odehrává - i tam, kde se to dožývá dá-

várně známých "konkrétních" situací - v případě "disidenta" spisovatele Kubíka - už nezabořená do hnušné sociologické reality. Ale odehrávající se v nad-světě, v horaké krajině.

Z klidné setrvalé atmosféry Horského hotelu vystřelují odkazy, chceme-li je vidět, všemi směry. Havla - intelektuála - není možno podezírat z náhodných shod; naopak ho podezírám z toho, že volba hotelové scenérie je záměrným (a opět degradovaným) poukazem k L'année dernière a Marienbad. Jedna z klíčových scén (v tomto dramatu jsou všechny scény klíčové) - Orlovo ustavičné přesvědčování Lízy o životě, který spolu kdysi vedli - Marienbad evokuje zřetelně. Ale o to zřetelněji si uvědomíme i havlovský posun: v této hře je jiná vzpomínka, která se vrací s úpornou neodbytností, Rachelino vzpomínání na její mládí v Náměšti na Moravě. Ne imaginární světové středisko: jedno z míst našeho středoevropského kotle, v němž se vaříme, a v němž uvízl i běženec Sergej Iljič Orlov. Těmito drobnými geografickými poukazy totiž Havel tkví v jiné dimenzi světa než Beckett, abych se k němu znova vrátil. I v jiné než Kafka nebo Orwell, abych jasněval jiné spřízněnce. A kupodivu, ti všichni, při neskonale důtce k nim, kterou chováme, jsou jinde než Havel. A velmi zvláště jsem teprve teď pochopil, že Havel má blízko k někomu, do něhož bych to neřekl: k Egonu Bondymu. Vysvitl mi to při poslední četbě Moci bezmocných, v závěrečné pasáži. Jakmile si to člověk uvědomí, aliance se samy nabízejí.

Láska ke konkrétnímu místu - to je vše, co o tom řeknu - samozřejmě člověka rozmaže a deformuje. ("A pro spisovatele je jen jedna forma vlastenectví - jeho postoj k jazyku. Vlastenectví spisovatele se dá měřit tím, jak píše v jazyce lidí, mezi nimiž žije. Tak je špatná literatura formou zrady." - Josif Brodskij) Patří sem jak Bondyho pražské prózy - především Sklesní práce, tak to, co napsal Václav Havel nadávno z vězení: "Vydržím to pět let? Snad jo, jinou možnost ostatně ani nemám. Anebo vlastně mám - ale nevím, co by se muselo dít, abych se pro ni rozhodl. V téhle věci jsem se zatvrdil. Jsem český balík a zůstanu jím."

Velmi nerad se zmiňuji o druhé straně světa - o StB a jim podobných - ale pro plnost to nelze vynechat. Jejich nedávěra v intence života, jejich podezírání všeho je samozřejmě svazuje a hadikapuje. Chrlíše posyjí na Václava Havla po zveřejnění Charty 77, tisíckrát opakované přívěsko "milionářský synek" - svědčí o jednom: ne my, ale oni jsou ponořeni v minulosti. Oni mají strach z návratu kapitalistických pořádků, něčeho, co nechce nikde z nás. Právě že ani Václav Havel, se stínem Lucerny a Barradeova za zády, to nechce. Čtete pozorně Moc bezmocných. Nevíme, co přijde, ale budeme všichni pracovat na obnově věci, která bude mít za následek něco jiného, než byl socialismus, a něco jiného, než je kapitalismus. Ne proto, že bychom chtěli být spasitelé světa. Proto, že nám bylo šťastnou shodou okolností žít ve světě, kde jsme zažili sbytky marnosti druhého a rozkvět a úpadek marnosti prvního.

Na jednom místě Moci bezmocných Havel říká, že jsme mentem Západu. Toho si možná Západ všimne; ne do hloubky, ale jenom konjunkturálně, letmo. Protože hlasu, který se ozývá tak, že je ho možno vělenit do politické sféry, je Západ ještě schopen naslouchati. Asi proto, že to souvisí s jeho vlastním tihnutím - v němž se přeceňuje politika, v odcizeném slova smyslu - a nedoceňuje se polis - jak ji znova cítíme my. Ale hra jako je Horský hotel, která je také mentem Západu, vyjádřeným způsobem, který nám, již žijeme v post-totalitním světě, je už dávno nejbližší, způsobem umění - nenašla zatím dramaturga, který by se jí ujal.

Co z toho vyplývá? To, co vědí někteří z nás, Havel především, při všem tom světovém úspěchu některých jeho Mier. Jsme ZOO Západu, terarium Západu. Bobře o tom mluví Havel v Moci bezmocných, tam kde ukazuje "přerod" v "disidenta". V jeho případě v "disidenta", který si snad "ve volném čase" píše divadelní hry. Zpseudopolitizovaný Západ, alespoň v této chvíli, nepochopí, že pro nás umění je to hlavní na světě. Že je především divadelní hra a teprve pak její výklad. A s bolestí víme, že mnoho z věci, které děláme, by nebylo na Západě při-

jináče bez oděru zakázanosti, který v Nýchodu vane tam. (To se netýká přímo Havla, teď mluvím i za jiné. Václav Havel je jeden z mála, jehož díle bylo pochopeno jako všelidská situace.)

V Horském hotelu není označena situace, dle níž se nutno vnořit (jako třeba v Zahradní slavnosti nebo Vyrozumění), a která jaksi předem určuje niveau toho, co se bude odehrávat. Jsme tady přímo vrženi do světa post-totalitní struktury. Autor hry to nepovažoval za nutné zdůraznit v úvodní poznámce, pro něho je to samozřejmé. Pro Západ asi není to, co se v Horském hotelu děje, samozřejmé vůbec. Možná, že by to mnohým umožnilo pochopit simultánní čtení hry s Mocí bezmocných.

Jestliže sebe a nás Havel označil za memento Západu, neříká to z mesiáské pozice. Havel naštěstí nenese a necítí takevou roli. Memento je memento. Nelze z něho odvodit poselství, hnutí ani nic podobného. Je to jenom upozornění na stav, do nějž se zřejmě Západ dostane, jako jsme se do něj dostali my, Západu předpolí. Havlova interpretace se mi zdá přesnější než Orwellova v 1984; protože Orwell měl větší odstup - času i místa.

Vždycky jsem považoval za nejdůležitější čin v naší zemi, který komunistická garnitura po roce 1948 provedla, zničení systému klasického vzdělání. Měl jsem o to hádky s přáteli, kteří tohoto zničení litovali. Ale dnes už je myslím evidentní, co při tom rozporání mezi komunisti zaseli: vytváření hluboce a vnitřně komunikujících společenství, kde otázka po původu se už ani neklade. V zemi, kde se třídy přeoraly jako meze, není tato otázka možná. Nikde nechcě zpátky svoje Lucerny. Kdo si přečte noblesní vzpomínky starého pana Havla, Václava otce, pochopí, že nelze nic vrátit zpátky. Nelze totiž vrátit zpátky slušnost, která tehdy mezi lidmi přebývala. Můžeme se jenom pokusit s veškerou vážností hledat novou slušnost, která se snad mezi lidmi vrátí.

Ale co tedy s "milionářským synkem" Václavem Havlem? S tím, který se plně zřekl svých předpokládaných možností v obou systémech, a dokonce svoji zkušenost obrátil v osvědčení:

"Zdánlivě velkými nevýhodně kombinací buržoazního původu s životem v komunistickém státě vděčím za to, že jsem měl možnost od samého počátku vidět svět tak říkajíc "zdola", totiž takový, jaký skutečně je, což mi pomohlo vyvarovat se různých eventuálních iluzí nebo zmyšlených představ." - Nekalkuluje ani s tím, jak by byl nepohodlný jinde a nechce být nepohodlný ani tady. Byl jako všichni z nás "dissidentů" sehnán do role, která mu není vlastní. Ale když už, žije jí důstojně.

Při četbě Horakého Hotelu je myslím víc než kde jinde zjevno, že jsem všichni současně všemi. V té hře z Havla mluví zralec poznání. Ambivalentnost, přesahování se a prolínání postojů a situací, které měl i v předchozích hrách, byly vždy zamířeny k sociologicko politickému demaskování světa. Tentokrát je to vyrovnanější, trpčí a moudřejší. Jak se jednotlivé figury v průběhu hry a průkazně v jejím závěru prolínají - to není memento Západu; to dokonce není ani memento nám. To je pohý obraz nás. Ale v tom vyrovnaní všeho, jak ho Havel skontroloval - nepřehlédněte ten čistý horaký vzduch. Ať už je to divadelní plátno, na jehož obraze jsou "ty modravé hory" utkáno jakkoliv, jedno je jisté: jeho osnova není nenávisť; ani jeho útek není soucit.

MAGOR

duben 1980

1) Václav Havel napsal v dopise z vězení: "A teď několik improvizovaných poznámek k Horakému hotelu: tahle hra bez příběhu, bez charakterů, bez situací, bez děje, bez psychologie, bez zápletky je podivná a já uznávám - dost problematickým pokusem být "hrou o sobě" v tom smyslu, že jejím námětem je její struktura, její matematická výstavba a všechny její stavební triky. Cośi jako antologie dramatických principů. Je to tedy hra tak zvaně abstraktní. Ale pozor: byla psána s otázkou, zda tyto principy nejsou za určitých okolností schopny - samy o sobě (tedy bez tradičního dramatického materiálu, na němž by byly uplatněny) - nést významy. Mám takovou trochu fantastickou představu jakési nostalgické a nejasně zneklidňující a znerozumující básně o světě bez pevného bodu, bez totožnosti, bez minulosti a bez budoucnosti, bez souvislosti a řádu, o světě, kde se rozkládají všechny jistoty a náš tím rozkladem se vzdávající nějaký smutný opar vzpomínky na svět jiný, kdy věci byly

samy sebou. Jako text ta hra smysl nemá, jedině na divadle by to - snad - mít mohla: 1. Jedině v časoprostorovém kontinuu lze pochopit a zažít její rytmus, architekturu - prostorovou i časovou (je to trochu fuga) - jedině takový zážitek může otevřít možnost, že se začne v celé děsivosti vyjevovat prázdnota a nicota, o kterou tu jde. 2. Druhou podmínkou, že půjde o hluboce znepokojující a těžko definovatelný zážitek, je fyzické herecké naplnění této podivné nádoby. Myslí si, že by to museli hrát nejlepší herci a že právě "bezobsašnost", "abstraktnost" hry, totiž nepřítomnost jakékoli psychologie atd., by mohla otevírat prostor k tomu, aby se plně uplatnilo živé, fyzické, biologické lidství (herecké osobnosti) a že drastický efekt by měl pramenit z kontrastu bezvýhodného kolotoče vzájemných proměn rolí a situací a výměny banálních řečí na jedné straně a živých lidí - živého lidství - na straně druhé. Papír končí ..."

U MAŠINY

hopeningová spěvohra - vbh e 1980

Osoby a obsazení:

Dělník sólista

Sbor dělníků

Rozhlasový přístroj Tesla/ lidově rádio /

Doporučené nástroje - frézy, sbíječky, různé nářadí, bandaskys
teplou polední polévkou, zapalovače,
podpultové zápalky, tovární siréna, etc...

Dělník sólista:

Moje mašina
Pane, ta to zná
Ta polyká ocel
Jak žádná jiná

Pohlédím jí,
vládně oslovím
e touhle mašinou vědycky zvítězím

dílnou zavládne všeobjímající,
drený mužný tón, sní hlas práce -

Vlasto - na sto
Viléme - jedeme
Evžene - makáme
Není mé a není t vé
je pouze naše béspé...

Sbor dělníků:

jeho mašina
zmetky nedělá
olej pije
waty ~~šalvětky~~ požírá

Zvítězíme! Zvítězíme!
Kozolá se nebojíme!
Vyděláme, utratíme!

Dělník sólista:

Sbor dělníků:

Jak dopadl hokej

Jak byš dopadl koukej? Koukej!

...a co píšou noviny?

Noviny sdělují "noviny"
ze světa i z domoviny
chválí pilný, haní líný..

Rozhlasový přístroj Tesla / pro zastánce lidovosti - Rádio /:
Svačina končí, končí zábava
Na místo letí, celišská dílna

Dělník sólista:

Sbor dělníků:

Jen tak mimo...

Mimo chodem, co s pochodem?
Najdeme cíl, najdem!

Kam dem? Kam dem?
Jestli, svedem jít kam nej-
dem?
Jestli svedem, ohřát leden?

Bojdem cíle, dojdem, najdeme
jej a půjdeme! Dnes začíná den!
Nový den!

Dobry den a dobry ráno,
dobrej večer, ujednáno...

Pochodujeme
Mocně dujme
Šťastnou vizi následujeme
Však on se nás někdo ujme....

Dělník sólista:

Sbor dělníků:

Však! -
Co to slyšim,
divný blasy
na hlavě mi vstávají vlasy

Nesejdem z výtečný trasy!

Smě fachmeni zkušeně
známe záslužnosti tažení

To nic nezmění
na našem snažení

...a pevný zásemit?

To už máme!
To už máme!

Umyjeme se, ostříháme..

Rozhlasový přístroj Tesla / též Rádijo /:

Nad stroji se tiše sklání..

/ Velebný chór /

"Usebrání"

"Usebrání"

Co si oči cloní
temné síly,
To snad oni

Nemohoucně láteří

Bojí se a nevěří

Rozhlasový přístroj Tesla / venkovsky též Rádijo /

Směna končí

Dojetě se loučí

Slyš sročí

Vše kam vkročí

Dělník sólista:

Sbor dělníků:

Čest a sílu

Pilně k dílu

po poledním vážení

vydejme se na pochod

Na velkéj pochod dálkovéj

Nepřátel se nelékej

a na množství nehleďme

Dojdem nebo padneme!

Haraní si rádiovky/šep ky rozhlasovky/ a hrde odcházejíc
prospěvujice si známou dnes již zlidovělou klasickou píseň
"Rudý traktorista"..

Dekorace cesty - zdvižené pěsti, úsměvy, matky kolébající
svá dítká atd....

KÁZÁNÍ O PLÁČI

"Amen, amen, pravím vám, vy budete plakat a naříkat, ale svět se bude radovat, budete se smoutit, ale váš zármutek se promění v radost."

Jan 16, 20

Budete plakat, říká Ježíš, ale svět se bude radovat. Toto je svět úspěšných, schopných, dovedných - toto je doba míru pokroku, zajištěnosti, blahobytu. Radostně k novým zítřkům! Radostně má znít pochod z obehrané desky z pouličních tlespačů, - sice to trochu chraptí, ale je to svižný, radostný pochod.

Svět jsme zbavili od bludů, radují se lidé, - a člověk by plakal. Máme ohromné stroje, které ze země vytěží všecko, všecičko bohatství, radují se lidé a mžourají, - a člověk by plakal. Koupíme se, zaplatíme štěstí, zaplatíme si spokojenost, koupíme si zdraví, koupíme si, přivezem si, radují se lidé a mžourají, - a člověk by plakal. Toto je svět úspěšných, dovedných, svět naprogramované radosti, - a člověk by plakal.

Budete plakat, ale svět se bude radovat, říká Ježíš. Nevím, snad se svět ještě raduje, a člověk, který vidí pod povrch věcí, který prozírá, který byl osloven a pohnut Duchem pláče.

Nad sebou samým vidí propast mezi tím, co Bůh na mne žádá a mezi tím, co se mně z toho skutečně daří uvádět do života. Tak spláchem nad výdělkem. "Služebník neužitečný jsem, Pane, nejsem hoden, jsem věrolomný, stěna zbilená, zabředl jsem do pohodlí, do strachu a nejistot, splývám z okolím."

Budete plakat, ale svět se bude radovat. Církev - stále se zmenšující, stárnoucí, chápe proroka Jeremiáše, který plakal nad nevěrou, selháním, když jeho lid sešel z cesty, chápeme Komenského, který psal Kšaft - závěť jeho umírající církve, a možná, že již dnes někdo píše svůj pláč nad selháním a sejítí z cesty nás, dnešních křesťanů,

možná, že již dnes někde píše závěť umírající matky církve evangelické či katolické. Možná, že je to předčasný pohřeb, možná, že se opravdu končí, zaniká další éra, další způsob, možná, že opravdu není záchrany ~~KŘESŤANŮ~~ a pláč je na místě.

Citlivý, věrný křesťan plače nad sebou samým, nad církví, nad tímto světem, který se raduje.

Jeremiáš pláče nad svým lidem, Komenský pláče nad umírající matkou Jednotou, i sám Ježíš ve chvíli největší bolesti, opuštěnosti, si zoufá, Bože můj, proč jsi mne opustil.

Pláč, soužení, zoufalství, - ztráta naděje - tím prochází syn Boží v tomto světě, tím prochází i lid boží v tomto světě - - pláč, soužení, zoufalství, - tím prochází i křesťan v dnešní době.

Člověk nevidí za obzor, nenahlíží poslední pravdy, nemá v ruce jistotu. Vždyť i syn Boží Ježíš křičí Eli, eli, lama, zabachtání, Otče, proč jsi mne opustil, - a tá chvíli neviděl za obzor, ztratil naději, cítil se opuštěným, ale nabyl, cítil se v koncích, ale nebyl.

Trnová koruna a kříž, soužení a opuštěnost, ztráta naděje.

K Bohu se přichází skrze rány, soužení, třeba i skrze osamocení, skrze pronásledování, - jak lehce se to řekne, jak to zní, ale jak těžce se jenom malý stromček toho prožívá., uskutečňuje. Člověk tápe, nevidí za obzor, ví, že má doufat a přece zoufá. Skrze bolestné zoufalství prosil syn Boží k Otci, láska zoufalství prošla splynula, navrátila se k Otci, jeho duch je naším utěшитelem v dobách soužení, a to i v době, kdy klesáme na mysli, na čas klesáme, ztrácíme naději.

Ježíš je u Otce, je s námi v Duchu Pravdy, je utěшитelem uprostřed soužení, doufejte, přemohl jsem svět.

Máme na své cestě utěшитele - dar Ducha Pravdy.

Duch Pravdy nás vybízí : Buďtež věrní, věrní až do smrti, i uprostřed soužení, kdy naděje hasne, - jste v rukou BOŽÍCH, nejste sami, nejste opuštěni, nejste v koncích - skrze soužení procházíte k Bohu.

Vy zármutek máte nyní, ale opět vás ušmím a radovali se bude srdce vaše - a radostí vaší žádný neodejde od vás.

Na místo zavírání očí a chlácholení, že to ještě není tak
zlé, pláč, upřímný pláč nad poznanou bídou.

Na místo mistrné dovednosti, ve vyhýbání se těžkostem a
nesnázím - věrné následování.

A když jde do tuhého, uprostřed soužení, kdy náhle i naděje
zhasne, kdy asi duch utěšitel nepozvedá zdeptanou duši,
nezbývá než prosit - prosit jako dítě, třeba lhaním nenap-
ravitelným - když ani to nepomůže, nezbývá než to poslední -
- projít tím soužením v sevřenosti, opuštěnosti a zoufalství,
aby tak člověk zjistil, že nebyl opuštěn, že nebyl v
koncích - ale v rukou Božích.

S. K.

KULTURNÍ KAMIKATZE KAREL SOUKUP

1. září 1974, na I. hudebním festivalu druhé kultury v ČSSR v Postupimicích, seděl v publiku také Egon Bondy. Když vystoupil CHarlie Soukup - bylo to jeho první zpívání na veřejnosti - - spínal Bondy ruce a teátrálně, jak to mívá ve zvyku, volal: :Jak je to možné, že jsem to nenapsal já sám?!

Souvislost Soukupovy tvorby z dílem legitimního předchůdce generace undergroundu Bondyho byla tedy zjevná i samotnému "klasikovi". Ale je tady zřetelný posun oproti Bondyho poezii 50. let. Při vši důslednosti, demaskující obludný poetický jazyktehdejší oficiální poezie i zrůdnost ideologie, která ji nesla, zůstává Bondy zakořeněn v artificiální, hravé, někdy až snové rovině / Nad Kremlem v eroplánu / lítá Stalin v županu; Na Umpru visí Stalin / jak ho maloval Salvador Dalí /. To nijak nesnižuje jeho grynderskou úlohu pro poezii českého undergroundu.

CHarlie Soukup má poněkud jinou metodu. Jako by vrhal na fasádu současného establishmentu ostré boční světlo, které odhaluje na bělostném povrchu každou i sebeskrytější vypouklinu. Také používá oficiální slovník, ale nechává mluvit jeho holé fráze. Patří k části generace / jmenujme ještě M. Skalického /, která už úplně strhla artificiální plachtu, jíž by zahalovala svoje komentování světa. Takový obal vytváří koneckonců možnost úniku, možnostalibi, možnost říci, : je to jenom umění. Soukup se naproti tomu pečlivě a promyšleně zabývá nemilosrdným pitvánímjedné opory pseudopolitické, pseudoidologické a pseudoživotní struktury světa po druhé. Postupným strháváním všech pilířů, podpírajících psudostavbu života v naší zemi reálného socialismu.

K povaze Soukupova postoje patří důslednost, s níž se snaží ve svém vlastním životě vyhnout úskalím, k nimž je strháván člověk pokušením konzumu a dobrého zabydlení. Soukup ta úskalí zná snad všechna, jak víme z jeho písní - počínaje dobrým jídlem, armádou, sportem, novomanželskou půjčkou, a konče kulturou a spočinutím v pohodlné náboženské víře. Povrchnímu pohledu by se mohl jeho postoj zdát až cynický a nihilistický.

Soukup pročesává realitu hřebenem, kterému vskutku nechybí jediný zub.

Ale důsledkem jeho pozorného prozkoumání světa je jeho úsilí žít v pravdě a žít tak s druhými. Projevuje se hmatatelně - ať už vytvářením společenství, v nichž by se dalo žít v harmonickém sepětí s přírodou nebo neúnavným upozorňováním na osud bližních, kteří jsou ve vězení.

Moc establishmentu reaguje podrážděně. Je snaha fyzicky zničit usedlost v Řepčicích, kde Soukup žije se svou rodinou a dvěma rodinami přátel. Je snaha umlčet Soukupa. Jeho dnešní pobyt ve vězení není první. I když nepočítáme 48 hodinová zadržení, ten "denní chléb" aktivního CHartisty, strávil ve vazbě už půl roku v roce 1976. I tehdy byl obviněn z výtržnictví - spolu s členy kapel The Plastic People of the Universe, DG 307, The Hever and Vazelína.

Těžko zkoumat, co tehdy vedlo k jeho propuštění - zda ho zachránilo, že nechodil na vysokou školu, jako ti čtyři, kteří z původních dvaceti uvízli v pražském procesu v síti, nebo jiné důvody politického zákulisí. Vynořují se čerstvější otázky: je ~~MY~~ nyní Soukup zatčen vskutku za zpívání svých písní? Nikdy je po svém propuštění r. 1976 zpívat nepřestal a skládal nové. Jejich texty jsou moci dobře známy z nesčetných domovních prohlídek. JE to náhoda, že je Soukup zatčen nedlouho poté, co se stal jedním z rozšířeného kolektivu mluvčích CHarty 77.

Soukup patří k lidem, kteří moc provokují svou jinakostí. Protože jinakost, různorodost a pestrost lidí, která je známou nepřeborné bohatosti života, je v přímém protikladu k moci, která usiluje o stejnost, o uniformu, o jednu barvu, lhostejno, zda je to šed nebo rudá. Při jednom z mnoha výsledků po podepsání CHarty 77 se Soukup zeptal vyšetřovatele: "Co vlastně proti mně máte? V práci pracuju dobře..." "To víme, že jste dobrý dělník", řekl vyšetřovatel, "ale máte zkaženou povahu!"

Vrátím se zase do Postupic. Tehdy tam kdosi řekl, že jsme kulturní kamikadze. Bylo to především pod dojmem vystoupení Charlieho. Ale ani kamikadze není zbaven úzkosti, ve své nejtemnější písni o kreatuře moci ji vyzpíval za nás všecky. A není překvapením, že teď pařát kreatury hrábl zrovna po něm.

KARL SOUKUP - Výběr z biografických dat

22. 1. 1951 narozen v Praze v rodině konstruktéra Bla -
hoslava Soukupa a učitelky v mateřské škole
Marie Soukupové roz. Filsákové
- 1969 vyučil se nástrojařem v ČKD Praha
- 1970 rok studuje na dvanáctileté střední škole
- 1971 zaměstnán jako instruktor v astmatické lé-
čebně v Choderadech
- 1971 - 1973 studuje hru na kytaru na lidové konzervatoři
v Praze
- 1972 - červen 1973 lektorem hudebních kurzů při pionýrském domě
v Kobylisích
29. 5. 1973 oženil se s Marií Štefkovou, která se týž ~~K~~
rok stává inženýrkou chemie
26. 6. 1973 Soukup' s Marriage - hudební parník u příle-
žitosti Soukupovy svatby, vystoupili Sen no-
ci svatojánské band a The Plastik People of
the Univerze
27. 12. 1973 narodil se syn David
- říjen 1973 -
leden 1974 žije spolu s Pavlem Zajíčkem, Vladimírem Sme-
tanou a Ivanem Čeldou na Ostrohu / Seebergu /
u Karlovách Varů, jako zaměstnanci státních
statků CHEB opravují hrad, po schůzi KV KSC
v lednu 1974 dostávají zpětně výpověď k 31.
12. 1973
- únor 1974 -
únor 1975 žije spolu s Vratislavem Brabencem a Marií
Benetkovou na Zlatém kopci u Přezletic a pra-
cuje s nimi na restituci zámeckého parku v
Měšicích
- jaro - podzim pracuje na hradu Houska / spolu se správcem
depozitáře Universitní knihovny Svatoplukem
Karáskem /

- podzim 1975 kulisákem ve Vinohradském divadle
- prosinec 1975 -
březen 1976 žije spolu s Pavlem Zajíčkem, Jaroslavem Un-
gerem, Vladimírem Macákem, Františkem Stárkem
a Janem Kndlem v Mařenicích, pracují v lese
jako zaměstnanci státních lesů Teplice
17. 3. 1976 zatčen spolu s přáteli z hudebních skupin
The Elastic People of the Universe, DG 307
a dalšími hudebníky undergroundu
9. 6. 1976 narodila se dcera Sára, Soukup je v době
ve vazbě
31. 8. 1976 propuštěn z vazby, sníž bylo zastaveno
trestní stíhání
- zaří 1976 -
X prosinec 1977 zaměstnancem Technických služeb Františko-
vých lázní
12. 6. 1977 narodila se dcera Markétka
léto 1977 podepisuje Chartu 1977
- od ledna 1978 žije v Řepčicích č. 1 v okrese Litoměřice,
v usedlosti manželů Kubičkových a Parkáno-
vých, vesměs signatářů Charty 77
- jaro 1978 pokouší se koupit dům v Řepčicích od soukro-
mého majitele, žádost zamítnuta MNV v Řep-
čicích po zjištění, že jde o signatáře
Charty 77, poté zamítnuta i žádost o ~~MMMM~~
přihlášení k trvalému pobytu v č. 1
- duben 1979 ing. Marii Soukupové je na MNV zaregistro-
vána přihláška k trvalému pobytu, druhý den
na ní předseda MNV vyloudí občanský prů-
kaz pod záminkou kontroly údajů a regist-
raci zruší
- jaro 1979 začíná snaha o zbourání č. 1 v řepčicích
pod záminkou celkové rekonstrukce křižovat-
ky a rozšíření silnice,

postupně je vydáno a po odvolání zrušeno
několik úsebních rozhodnutí o opravě sil-
nice, probíhá úřední odhad ceny nezovitos-
ti za asistence policie stá., spor není
dosud rozhodnut

1980

stává se jedním z kolektivů mluvčích
Charty 77

1. 7. 1980

znovu zatčen pro údajný trestný čin výtrž-
nictví, kterého se měl dopustit hraním
svých písní na oslavě svatby Miroslava
Vaňka

Vaše Eminence,

v Oběžníku arcibiskupství pražského č.3/80 v příl.5 jste uveřejnil své prohlášení k deklaraci Kongregace pro nauku víry z 15.12.1979 s titulem "Kristus - papež - Küng". Byl jsem upozorněn, že toto Vaše prohlášení bylo pod Vaším jménem otištěno v poněkud zkráceném znění tak jako článek s názvem "O neporušené Boží slovo" v Katolických novinách 16.3. t.r. Předpokládám, že jste tímto prohlášením zamýšlel informovat naše duchovenstvo a věřící o sporu prof.H.Künga s papežskou kurií, protože si nedovedu představit, jaký by mohla mít tato Vaše stať jiný účel. Za tohoto předpokladu jsem toho názoru, že své duchovenstvo a věřící desinformujete.

Jádro sporu mezi prof.H.Küngem a papežskou kurií, resp.německými biskupy není totiž v Küngově christologii, jak nutně vyplývá z Vašeho prohlášení; o té se rozhodnutí Kongregace zmiňuje až v závěru a v závorkách. V christologii se prof.Küng neliší od jiných současných katolických teologů a je blízký i takovému K.Rahnerovi. Je jisté, že úředníkům bývalého sv. Oficia nejsou mnozí z nich pochutí a že už došlo k několika opatrným pokusům disciplinárně omezit jejich vědeckou svobodu. Ale zatím nebyl nikdo pro své christologické názory odsouzen, ani prof.H.Küng. Prof.Küng byl Kongregací pro nauku víry odsouzen pro své názory na neomylnost papeže a učitelského úřadu církve. Tuto skutečnost jste ve své stati za mlčel; snad proto, že cítíte, že jde o jakousi prestižní záležitost. Myslím, že o prestiž skutečně jde, protože od Druhého vatikánského koncilu nevystoupila papežská kurie proti žádnému teologu, ani proti žádné teologické tézi tak tvrdě, jako proti prof. Küngovi a jeho názoru na infallibilitu.

Prof.H.Küngovi je zakázáno přednášet teologii a je prohlášen za teologa, který už není katolický, ve skutečnosti proto, že

vyšel vstříc církvi rozborem problému, který víc než jedno století zatěžuje svědomí katolických křesťanů. R.1870 nařídil totiž První vatikánský koncil pod trestem vyobcování /anathematu/ všem věřícím, aby navenek i ve svědomí přijali za pravdu, že papež může neomylně /infallibiliter/ rozhodnout, co je "Bohem zjevenou pravdou víry a mravů" /de fide et moribus/. Tato jeho rozhodnutí /definice/ jsou podle tohoto koncilu sama za sebe definitivní a neopravitelná /irreformabiles/, aniž by potřebovala souhlasu církve /ex sese non ex consensu Ecclesiae/. Neomylnosti se papež těší, kdykoli mluví "se svého biskupského stolce" /ex cathedra/, tj. kdykoliv vykonává svůj úřad jako pastýř a učitel všech křesťanů /omnium christianorum pastoris et doctoris munere fungens/. Obsah takovéto definice je tedy "dogma", tj. "Pravda víry" /de fide/. V definici o neomylnosti papeže, jak ji prohlásil První vatikánský koncil, jsou papežská rozhodnutí postavena na roveň definicím koncilů, tj. shromáždění všech biskupů, kteří se sešli, aby autenticky rozhodovali o otázkách církevní kázně a učení. Neboť definicím ekumenických sněmů přiznává nauka naší církve už dlouho předtím pečeť neomylnosti. Nauka naší církve ovšem žádá také na věřících, aby uznali, že jedina pravá církev Kristova, tj. Církev katolická, jejíž hlavou je papež, se dělí na dvě početně daleko nestejně třídy: na třídu nižšího kléru a laiků, "církve slyšící", která je ve svědomí povinna poslouchat a všechno za pravdu mít, co se jí ze věření předkládá od třídy druhé, od biskupů ve společenství s papežem, "církve učící" /ecclesia docens/; neboť ti jsou nositeli učitelského úřadu /magisteria/ a jejich stálé a od nich všech uznávané a hláсанé mínění "ve věcech víry a mravů" je rovněž neomylné. Neomylnost /Infallibilita/ je tedy naukou naší církve přiznávána: 1. definicím papeže a stálému učení papeže a biskupů s ním spojených /magisterium ordinarium/. Není třeba podotýkat, že samo toto učení o neomylnosti je neomylné, protože je učení magisteria, završeným definicí Prvního vatikánského koncilu o neomylnosti papežské.

Právo papeže a jeho biskupů na učitelský úřad v církvi a neomylnost tohoto úřadu je odůvodňována tím, že jen jim platí

zaslíbení Pána Ježíše, že s učedníky /apoštolů/ "bude po všechny dny až do skonání světa" /M 28,20/ a že učedníkům /apoštolům/ bude dán "Duch pravdy, který je uvede ve všelikou pravdu" /J 16,13/. O papeži se cituje obyčejně M 16,18-19, kde je učedník Šimon nazván Petrem, Skalou, na niž chce Ježíš vystavět církev, a kde jsou mu slíbeny klíče království nebeského. x/ /Je zajímavé, že tento text je přes svou lákavou upotřebitelnost aplikován na papeže až v době pokonstantinské./ Rovněž se často uvádí místo z Lukáše 22,32 /"Potvrzuj bratří svých."/ a J 21,15-17. Nelze v této souvislosti nepodlehnout pokušení a nepřipomenout, že zatímco se magisterium obrňuje těmito texty, nikomu ani nenapadne nahlas citovat ona místa ze synoptiků, která se opravdu a přímo týkají představených církve: "Víte, že ti, kteří se zdají vládnout nad národy, panují nad nimi, a kteří velcí jsou u nich, moc provozují nad nimi. Ne tak bude mezi vámi: Ale kdo by chtěl být mezi vámi větší, buď váš služebník, a kdo by z vás chtěl být přední, buď služebníkem všech. Neboť i Syn člověka nepřišel, aby mu slouženo bylo, ale aby sloužil." /Mr 10,42-45; M 20,25-28; L 22,24-27/ "Nenechte se nazývat učitelé /rabbi jako zákoníci a farižeoové/, neboť jeden je učitel /Vulg. magister/ váš, Kristus, vy pak všichni bra t ř í j s t e . A otce sobě nenazávejte na zemi, neboť jeden je Otec váš, který je v nebesích. Ani se nenazávejte vůdcové, neboť jeden je učitel /Vulg. magister/ váš, Kristus, vy pak všichni bra t ř í j s t e . A /M 23,8-10/

Papež a biskupové na sebe vztahují výše citovaná místa o učednících v přesvědčení, že jsou od Krista ustanovenými nástupci Petra a dvanácti apoštolů na základě apoštolské posloupnosti /successio apostolica/, tj. na základě předpokladu, že až k nim sahá nepřetržitý řetěz skládání rukou, který počíná dvanácti Kristovými apoštolů. Navíc je papež považován za nástupce Petrova na biskupském stolci římském, protože podle obecného mínění v západní církvi byl Petr prvním římským biskupem.

x/ Otázkou, nakolik lze toto logion připsat historickému Ježíši, přes jeho úctyhodné stáří, se tady nelze zabývat; rabínská fráze "svazovat a rozsvazovat" se netýká odpuštění a "zadržení" hříchů, jak je obvykle vykládána, ale rozhodování o závaznosti předpisů Zákona /Thory/; při její interpretaci je nutno brát zřetel na par. ib. 18.18. kde je svazovat a rozsvazovat dáno vzhledem

Takový je tedy v přehledu současný stav nauky o neomylném učitelském úřadu, jak se o ní dočteme ve všech školských příručkách katolické teologie a jak jí prosazuje dnešní papežská kurie. Ani Druhý vatikánský koncil tady nic neopravil a nezměnil. Je ovšem známo, že zejména eklesiologické dokumenty tohoto sněhu jsou kompromisní také proto, že do jejich konečné redakce zasahoval autoritativně papež Pavel VI. Tato nauka o neomylnosti je ovšem obecná, tj. katolická, jen v tom smyslu, že ji papežové a biskupové obecně hlásají. Není obecná v tom smyslu, že by ji všichni věřící křesťané vždycky a všude přijímali. Neplatí tedy o ní ono slavné *Quod semper, quod ubique, quod ab omnibus* /To, co vždycky, všude, ode všech/. Navenek má zhruba tyto závažné trhliny:

1/ Apoštelská posleupnost biskupů je z historického hlediska fikcí. V době novozákonní nebylo ještě rozdílu mezi presbyterátem a episkopátem a obojího označení, presbyter /starší/ a episkopos /dohližitel/ se užívalo pro představené jednotlivých církví promiscue. Také označení apoštol se v Novém zákoně vždycky nekryje s označením člena sboru Dvanácti; tím méně s pojmem učedník /mathétés/, neboť takto jsou nazývanáni všichni, kdo se rozhodli následovat Ježíše jako Krista /všichni křesťané, christiani Sk 11,26/. A ordinace se nadála vždycky skládáním rukou apoštolů, ale také modlitbou a skládáním rukou bratří místní církve. Eucharistické hostině nepředsedal vždycky jen presbyter nebo biskup, ale díkučinění nad chlebem a vínem konal často charismatik, prorok /viz Didaché/. Představení církví nebyli především učitelé; hlásání evangelia a kázání se nekryje s pomem historických učedníků Ježíšových/, proroků, evangelistů a učitelů. Matné stopy monarchické struktury církví nalézáme až v nejmladší vrstvě novozákonních textů a její pomalý vývoj k dnešní podobě lze sledovat až do 2.stol.

Také důležité postavení Petra, nejbližšího učedníka Ježíšova a později prvního ve sboru Dvanácti, v jeruzalémské církevní obci, kterou, často nerady, považovaly ostatní církve za svou matku, nelze srovnat s postavením papeže v naší církvi. A dosud platný zákon kanonického práva, že papež se svou kurií nemůže a nesmí

být od nikoho souzen /CJC can.1556: Prima sc. Apostolica Sedes a nemine judicatur/, přímo odporuje vztahu prvních církví k Petrovi, jak se o něm dovídáme z Nového zákona /např. Gal 2,11n/. Rovněž sebevědomí římského biskupa /později západního patriarchy/ jako nástupce Petrova a tím hlavy celého křesťanstva se vyvíjelo pomalu a staletí trvalo, než vzniklo plně v povědomí církví. Východní patriarcháty neuznaly papežův primát v celém rozsahu nikdy. Vynikající posta vení v křesťanstvu neměl původně římský biskup, ale církev města Říma /viz např. Ign.Ant.ep.ad Rom./ . Zajišťovala jí ho nejen skutečnost, že Řím byl hlavou imperia, ale také stará tradice, která do Říma lokalizovala období činnosti, mučednictví i hroby apoštolů Petra a Pavla.

První biskupské sněhy, jejichž definice jsou rozhodující pro křesťanskou ortodoxii, nebyly ekumenickými proto, že je papež svolal nebo potvrdil; římský biskup je nesvolával. Byly ekumenickými proto, že byly za takové uznány všemi církvemi. Také nevím, zda je možno považovat za ekumenické v původním smyslu slova, středověké a novověké koncily /po Velkém východním schismatu/, ~~xxxxxxx~~ protože se na nich usnášeli jen biskupové západní církve.

Biskupové byli dlouho voleni svými místními církvemi /později duchovenstvem pod rozhodujícím vlivem feudálního pána/, nikoli v papežem "kraování" /doslova stvořování/. Ubehým zbytkem tohoto práva jednotlivých církví je privilegium několika kapitul /např. olomoucké/ volit biskupa; privilegium často nerespektované a postupně oklešťované, a vzhledem k svobodě papeže volbu potvrdit nebo zrušit, dost sporné.

Druhý vatikánský koncil sice kladl znovu důraz na kolegialitu /pavel. sobornost/ jak biskupů navzájem, tak k biskupům vzhledem k papeži. Tento důraz se bohužel v praxi jeví jako spíše škodlivý potud, dokud samy církve /diocéze/, duchovní i laici, nebudou mít rozhodující vliv při obsazování biskupských kateder a dokud budou biskupové prakticky jen vykonavateli vůle papežské kurie, z jejíž "milosti" se biskupy stali. /Srov. úřední titul dnešních biskupů: NN, Dei et apostolicae Sedis gratia episcopus ex. gr. Budvicensis: NN, z Boží a apoštolské Stolicí milosti biskup např. budajovický./

2/ Jsou známy omyly "ve věcech víry a mravů" jak papežů, tak koncilů, a jsou také známy případy, kdy koncily stály proti papežům, papeže kacéřovaly, nebo sesazovaly. Omyly papžů nelze vždycky omluvit tím, že nemluvili ex cathedra; ta k se totiž snaží argumentovat školská teologie vždycky, když narazí na tuto potíž. Málo tu také pomáhá namáhavá dialektika. /Dobrým příkladem jsou potíže se slavnou "neomylnou" větou, které se magisterium nikdy nezřeklo: Extra Ecclesiam nulla salus! Mimo církev není spásy./ Rovněž nemůže být vážně výmluva, že magisterium se domnívalo, že k "pokladu víry" /depositum fidei/ patří něco, co s "vírou a mravy" neseuvisí /viz např. sper • heliocentrismus/. Neboť už to je omyl a nutno ho také zařadit mezi omyly "ve věci víry a mravů".

Jeden z posledních očividných omylů byl slavně prohlášen encyklikou papeže Pia XI. Casti nunnubii! totiž tvrzení, že je vždycky onanií a těžkým hříchem "proti přirozenému zákonu" /contra legem naturalem/, když se manželé rozhodnou pro řízené rodičovství a proto v manželském soužití předcházejí jakkoliv aktivně početí. Ačkoliv byla tato doktrína slavnostně papežem ve zmíněné encyklice vyhlášena a všemi biskupy katolické církve výslovně hlášána, nemohli jí věřící s klidným svědomím přitakat. Stala se příčinou nesmírných těžkostí a úzkostí, zavinila rozpad mnoha manželství a praktické opuštění církve. Její sociální dopad zejména v rozvojových zemích, je hrozje demýšlet. Navíc je těžko udržitelná i argumentace tohoto definitivního papežského rozhodnutí. /Co je to lex naturalis? A je "podle přirozenosti" krajně nespolehlivá metoda Krause a Ogina, která je jediné dovolena? Také předpoklad, že naprosto prvním účelem manželství je pložení a výchova dětí, se zdá odporovat bibli Gen 2,18./ Pavel VI. nedovolil otcům Druhého vatikánského koncilu o otázce jednat a její řešení si vyhradil pro sebe. Dlouho netrpělivě očekávanou encyklikou Humanæ vitæ dal na konec za pravdu Piu XI., protože ve svém katolickém svědomí, přes všechnu odbornou dokumentaci, kterou měl po ruce, nemohl dopustit, aby svým opačným rozhodnutím vydal v pochybnost nauku o neomylnosti papeže a učitelského úřadu církve.

3/ Příklad encykliky *Humanae vitae* ukazuje, že nauka o neomylnosti má také zhoubné důsledky psychologické. Jejím vlivem se práce teologů a jiných odborníků přehlíží. Papež se sice sám nazývá *servus servorum Dei*, služebník služebníků božích /i když se nechává titulovat *sanctissimus Pater*, nejsvětější Otec/ a biskupové po Druhém vatikánském koncilu rádi mluví o své "službě", nicméně jejich sebevědomí je ta k vysoké a netřesitelné, že i původně přechodná zařízení strukturální a disciplinární nebo zařízení dobově podmíněná a v tradici nezakotvená /celibát apod./ prohlašují za zřízení takřka božského původu a proto nezměnitelná. Všemi možnými prostředky usilují, aby se s nimi věřící ve svědomí srovnávali. Pod tímto neustálým tlakem se prostému katolíku nakonec zdá, že jeho spása zcela závisí na poslušnosti k hierarchii; že sama tato poslušnost je už bezpečné následování Krista. Protože však mnohé z to ho, co vlnou hierarchie do církve vniklo a s ní srostlo, se přežívá, má důsledky negativní, nebo dokonce nesouhlasí s Písmem, upadá stále větší počet věřících i duchovních v pokrytectví nebo jakousi duchovní schizofrenii: Jsou vnitřně v příkrém rozporu s tím, co se jim jako ka tolické předkládá, a při tom chtějí zůstat a zůstávají katolíky. V boji s takto zatíženým svědomím se v naší církvi plýtvá nesmírným množstvím energie, kterou by bylo naléhavě nutné obrátit jinak. Pokud tento postoj proniká navenek / a navenek nutně proniká/, způsobuje, že se naše církve jeví před světem jako nevěrohodná a nevěrohodná často opravdu je. /Srov. důvody odchodu z církve Ch. Davise nebo H. Bölla!/
4/ Není nutno rozvádět, proč nauka o neomylnosti dokonce ničí jakoukoliv možnost pectivého ekumenického rozhovoru se strany naší církve. Ekumenický rozhovor mezi křesťanskými církvemi je přece možný jen tehdy, když strany, které do něho vstupují, se navzájem respektují jako autentické části jedné obecné a apoštolské církve Kristovy; navzdory tomu, že jsou sobě vzdáleny v teologických míněních, v struktuře, v liturgických a jiných tradicích. Ekumenický rozhovor není možný, když se jedna strana považuje za jediné pravou církve, obdaženou darem neomylnosti; když se její hlava považuje za jediného nejvyššího pastýře a neomylného učitele všech křesťanů; když tato církve nechce a

a pro své předsudky nemůže revidovat své dokumenty, v nichž tvrdým Anathema sit proklíná všechny, kdo smýšlejí jinak než ona. Jestliže tedy nezmění naše církve své smýšlení a nevypouští se s problémem nauky o neomylnosti svého magisteria, budou všechny její zdánlivě ekumenické styky s křesťany jiných denominací pouhým pokrytectvím nebo podvodem.

Ze všeho, co tu bylo řečeno, je každému poctivému člověku zřejmé, že s naukou o neomylnosti, jak se jí dosud v naší církvi učí, se nedá žít. Jenomže ne každý teolog, který ví, má odvahu mluvit o tomto problému s takovou otevřeností, s jakou se o něm vyslovil prof. Kūng. Jeho základní práce o infalibilitě, o níž se rozhodnutí Kongregace napodiv nezmiňuje, je kniha už z r. 1970, Unfehlbar? Eine Anfrage. Je to kniha pokorná, plná ohledu a porozumění k tehdy panujícímu Pavlu VI., a přitom poctivá. Jeho pojednání z poslední doby, která Kongregace ve své deklaraci uvádí, nepřidávají k argumentaci této základní práce nic podstatně nového. Vzhledem k nesmírným obtížím, které v teologii i v praxi nauka o infalibilitě vyvolává, nezdají se Kūngovy závěry nijak příliš radikální; jsou spíše úměrné věci.

Lze vůbec něco zachránit z učení o neomylnosti papeže a magisteria? Myslím, že málo. Především nelze popřít, že slovo boží přímo oslovuje a vyzývá celou církev, všech lid boží. Je zlé, když se církev dostane do situace, že jsou v ní ti, kdo jen poroučejí, a ti, kdo jen poslouchají, a když ti, kdo jen poroučejí, se začnou považovat za výlučné interprety slova, o němž se domnívají, že jen jim bylo svěřeno; když dokonce samo toto své právo prohlašují za boží Slovo. /Toto konstatování ovšem nijak nechce popřít samozřejmou potřebu autority a instituce v církvi./ Právo na boží Slovo a jeho autentickou interpretaci si mohou činit jen proto, že Slovo boží samozřejmě považují za předmětné výpovědi o Bohu a jeho zákonu /za "zjevené pravdy", přičemž je pravda chápána v scholastickém smyslu slova/, které pocházejí od Boha samého a jsou uloženy v Písmu a "ústním předáním", tradici.

Tradice je podle současné nauky naší církve souhrn "zjevených pravd", které se apoštolové dověděli od Krista a jako takové kázali, ale nezaznamenali, a o nichž se dovídáme my ze spisů starých otců a spřisovatelů církevních a ze stálého učení církve. Skutečnost, že katolická nauka staví tradici po bok a naveněk bibli má v sobě původně zdravé tušení, že sola Scriptura, samo Písmo, nestačí církvi k životu, neboť se může snadno stát tím, čím bylo židovství v době Ježíšově; že samo Písmo je jen určitou formou "ústního podání", svědectví Ducha a života /J 6,63/, a ne literou Zákona. Jenomže v katolicismu se stala právě tradice nesnesitelnou literou. Názory otců prvních století jsou natolik různé, že výběr z toho, co k tradici ve smyslu katolickém patří nebo nepatří, je nutně subjektivní, a "stálé učení" se stalo mohutnou svírkou definic, které si činí nárok na objektivní platnost a zavazují své svědomí. Došli jsme až tam, že dnes je katolický teolog nucen se stále porovnávat nejen s bibli, ale stejnou měrou, dokonce častěji, a více než čtyřmi tisíci textů, z valné části anathemat, úděsné knihy "Dz"/Denzinger - Schönmetzer, Enchiridion symbolorum, definitioŕum et declarationum de rebus fidei et morum; pokud vím, v tomto století už 33. vydání a už zase neúplné - a to je jen encheiridion, příručka, výběr! Ovšem také podle původního smyslu slova dýka, meč, který nad námi ustavičně visí - /K Zákona tedy přidala naše církev právě tak jako zákoníci a farizeové "ustanovení starých" /paradosis tón presbyterón, traditio seniorum např. Mr 7,5/. Zaměnila právě tak jako oni Slovo boží za literu. Vypadá to, jako by se ve strachu vracela tam, odkud vyšla. Jakoby docela ztratila odvahu Abrahámovu, který vyšel na výzvu boží ze země své a z příbuzenstva svého, a šel, nevěda kam dojde /Žid 11,8/. Jakoby ztrativši naději, hledala zajištění. Ale ani bible, ani tradice nemůže církev zabezpečit, jako nemohly v době Ježíšově zabezpečit židovstvo Zákona a ustanovení starších. Neboť litera zabíjí. /2 K 3,6/. Církvi, ať se jí chce nebo nechce, nezbyvá, než stát ve svobodě, kterou nás osvobodil Kristus /Gal 5,1/. Jestliže se znovu zaplete ve jeho služebnosti, zahyne pod ním.

Nový zákon zná ještě jinou tradici, než jen "ustanovení starších": paradssi Ježíšovu. Ježíš byl syn Abrahámov nejen podle

těla, ale i podle ducha. Vyšel z vlasti své a z příbuzenstva svého a byl vydán /paredideto, tradebatur např. 1 K 11,23/ a sám sebe vydal, a teď, vzkříšený a živý, se ustavičně svěřuje shromáždění /ekklésia/ svých učedníků. Je ve své církvi a své církvi přítomen a touto jeho přítomností se církev děje a ustavičně trvá. A ničím jiným.

A Slovo boží, o němž vydává svědectví bible, není literou /gramma/. Hebrejský termín pro slovo, dabar, je mnohoznačný: Neznamená jen slovo samo, ale i jeho obsah; má tyto konotace: mluvené slovo, výpověď, zaslíbení, věc, o níž je řeč, událost, jednání, skutek, čin. Je obsahově blízký nejen řeckému logos - /jak ho obvykle překládá Septuaginta/, ale také řeckému epos, rhéma, chréma. /Rhéma na místo dabar klade např. midraš o dětství Ježíšově na začátku Lukáše/. Konotace hebrejského dabar nejsou jednoznačně rozlišeny kontextem, ale jsou mu v j-ednom kontextu společné. Mluví-li bible o Slovu božím, mluví spíše než o výpovědi, o obsahu této výpovědi, o božím zaslíbení, o skutku, který je výpovědí i zaslíbením, o božím jednání, činu. V Deutero-Isaiáši o tom čteme: "Nejsou zajisté myšlení má jako myšlení vaše, ani cesty vaše jako cesty mé, praví Hospodin. Ale jako jsou vysoko nebesa nad zemí, tak převyšují cesty mé cesty vaše a myšlení má myšlení vaše. Neboť jako přší déšť a sníh z nebe a nevarcí se tam, ale napájí zemi a činí ji plodivou a úrodnou, takže vydává símě rozsévajícímu a chléb jedoucímu, tak bude slovo mé, které vyjde z úst mých. Nevrátí se ke mně prázdné, ale učiní, co se mi líbí, a prosěpšně vykoná, k čemu je posílám." /Iz 55,8-11/. Slovo boží jsou tedy boží skutky, především život, smrt, vzkříšení a příchod Pána Ježíše. A protože tyto boží skutky jsou boží slovo, nejsou minulé mýtické archetypické události soterického významu. Nestalo se v nich všechno pro spásu člověka tak, že se dnes lze spasit tím, že do nich zasvěcenec vstoupí jejich zpřítomněním /mystérium, sacramentum/, ale všechno v nich pro spásu člověka začalo. Jsou vždy znovu začátkem, nikoliv koncem, zaslíbením, nikoliv už naplněním. Otevírají člověku budoucnost. Otevírají cestu. Na rozdíl od posvátných knih jiných národů neobsahuje bible vlastně žádné mýty. Mýtická biblická vyprávění můžeme označit za mýtická jen formálně: jako literární útvar. Po stránce obsahové

Je bible protinátická, protože obrací zrak posuchače k budoucnosti, a ne do minulosti. O tom mluví Hospodin v Deutero-Isaiaši: "Nevzpomínejte na první věci a na starodávné se neohlédajte. Hle, já učiním vše novou a jistě se zjeví. Zdáli te nevidíte?" /Is 43,18-19/

Také Ježíš Kristus, Slovo, v němž přebývá všechna plnost /pleróna J 1,14a; Kol 1,19^x//, je zaslíbením a cestou k budoucnosti. Není pleróna tím, že se jím všechno naplnilo, ale tím, že se jím všechno naplňuje a že se jím všechno naplní, až on sám odevzdá království Boho a Otci, aby byl Bůh všechno ve všem /1 K 15,24.28/. Podle Pavla je ukřižovaný Ježíš zjevením Boží počestnosti a slabosti /1 K 1,18-29/; že tato počestnost a slabost je moudrostí a mocí, se ukáže při dokonání /dovršení dokončení - synteleia/ světa; při Kristově parousii. A večeře Páně, bratrská hostina na památku /anamnésis/ Ježíšovy smrti a proto spojená s eucharistií, tj. díkyčiněním za vykoupení /pokřesťaněnými ba rakoth nad chlebem a vínem z rituálu židovských hostin/, nebyla původně mysteriem. Byla vlastně pokračováním v oněch hostinách, při nichž historický Ježíš stoloval nejen se svými učedníky, ale také s publikány a hříšníky /Mr 2,16; M 9,11; L 5,30; M 11,19; L 7,34/. Nebyla zpřítomňováním, ale společným uvedomováním a prožíváním stálé přítomnosti vzkříšeného Ježíše v církvi a vždy novou výzvou k jeho následování /"Te čiňte na mou památku"/ Zároveň bylo vždy novým ujištěním o jeho slibu, že brzy přijde ve slávě a že jeho příchod bude příchodem království božího. /Srov. např. 1 K 11,26; M 26,29; Maranatha v Didache nebo staré liturgické texty anamnési v eucharistických modlitbách./ Podle synoptiků, zejména Matouše /M 26,29/ je večeře Páně předobrazem eschatologické svatební večeře Beránkovy /Zj 19,9/, k níž jsou stoluující učedníci už teď pozváni.

x/x O vlivu gnóze na Janovo evangelium a pseudopavlovské listy k Římským a Kolosenským se tady nelze říci. Nutno jen upozornit, že jejich pojetí kosmického Krista je blízká gnostickému mýtu o nebeském Slověku /theos enér/; tím se už jejich teologie liší od původního kerygmata o Ježíši jako Krátu, i když nám začíná být znovu s jiného hlediska blízká /Pierre Teilhard de Chardin/.

Rovněž pravda boží není podle bible pravdou antické filosofie /alétheia/, ale spíše věrnost boží /hebr. ekviv. -a-n; viz dneš užívané Amen; Tak jest i Staň se/. Řešne-li biblický autor "Slovo tvé, Hospodine, je pravda," říká tím: Pevně doufám, že sliby, které nám dal, nikdy neodvoláš; že cos mezi námi zapečal, dokonáš. A když janovský Ježíš říká "Já jsem cesta i pravda i život" /J 14,6/, říká asi toto: Já jsem pro vás jedinou cestou: Pájdete-li po ní, budete-li mne následovat, dovedu vás jistě k Otci, abyste život měli a v plnosti měli.

Slovo boží, které je pravdou, je tedy se strany boží otevřením vztahu věrné lásky: vždy znovu obnovovanou smlouvou /berith/, obdobnou smlouvě manželské. Do této smlouvy vstupuje člověk rovněž otevřeností, milováním, svobodným aktem srdce. A tento svobodný akt srdce je počátkem poznání. Neboť podle bible je sídlem poznání právě srdce člověka /hebr. lób; kardia/, nikoliv antické nous, ratio, intellectus, "rozum". V biblí je tomu právě naopak než v tomistické filosofii, kde nihil volitum, nisi cognitum: kde nic nemohu chtít, pokud to nepoznám. V biblí je nihil cognitum, nisi vlitum: nic nemohu poznat, pokud jsem nevstoupil ve vztah, pokud nemiluji. /Viz nádherný biblický eufemismus pro manželský akt: "poznal manželku svou"./ Pro to se píše u proroka: "Dám vám srdce, abyste poznali mne, že já jsem Hospodin." /Jer 24,7/ V Markovi /6,52/ se píše o učednících, že Ježíši nerozuměli, "pretože jejich srdce bylo zatvrzeno". A v Skutcích /16,14/ se píše o prodávačce šarlatu Lydii, že "Pán otevřel srdce její, aby porozuměla, co Pavel kázal".

Toto poznání, které je otevřeností srdce, je člověkem a církví reflektováno v modlitbě a vyjadřováno vyznáním. Je vírou /pistis, fides/. Ortodoxie je správné vyznání /orthé doxa tou Theou, confessio, martyria/, nikoliv správné poznání ve smyslu tomistické nebo antické filosofie. A je-li toto vyznání odáno do slov, stává se naprosto paradoxní větou, právě tak, jako jsou paradoxní a sobě odporující biblické texty. Navíc je ta ková věta ve své formulaci vědecky podmíněna konkrétní historickou situací, v níž cítila církev potřebu ji vyslovit. A to je přesně to, čemu se v teologii říká symbolum nebo dogma. Dogmatická definice je

tedy pouze jakýsi ukazatel směru - ne rozcestích dějin církve. Předpokládat, že je předmětnou výpovědí o skutečnosti a proto definitivní a neopravitelná /definitiva et irreformabilis/, je racionalismus, pod jehož vlivem jednal v minulém století právě První vatikánský koncil.

Vím, že proti tomu, co bylo řečeno, možno namítnout, že termínu ortodoxie se dnes užívá v posunutém smyslu: spíše ve smyslu pravo-věří, než pravo-slaví; a že také slovo tradice má běžně jinou konotaci: Označuje smýšlení a zvyky, předávané z generace na generaci. Ale i takto není ortodoxním křesťanem ten, kdo přitakává určité náboženské ideologii, ale ten, kdo vyznává, že Ježíš je jeho Pánem; kdo chce být Ježíšovým učedníkem /mathétés/. Pán Ježíš nechtěl kázat nějakou nauku; z jeho slov také nelze nějakou nauku sestavit. Pán Ježíš chtěl, aby ho jeho učedníci následovali. Proto se v Novém zákoně nazývá křesťanství cestou /hodos např Sk 9,2/. Rovněž starozákonní Židovstvo nemá dogmata: Žid je ortodoxní tehdy, jestliže zachovává předpisy Zákona /Thóry/. V židovství i křesťanství je ortodoxie vlastně a především ortopraxí. Proto také skutečně křesťanská tradice v běžném smyslu slova může být jen určitý způsob teologického myšlení, určité struktury, určité zvyky liturgické, určitá kultura a způsob uměleckého vyjadřování, určitá druh vnitřní i vnější zbožnosti, tak, jak to všechno zdědily jednotlivé křesťanské denominace po svých předcích. To všechno je zajisté něčím velmi důležitým a drahým, ale nikoliv podstatným. Podstatné je, zda jsou křesťanské církve pod Slovem božím; zda "na slove boží očekávají", jak říká žalmista. Bylo by nerozumné a opevážlivé, zříkat se tradic, pokud jsou dobré a schopné života. Ale je těžkým omylem a často těžkým hříchem, když církev lpí na tradici, která je scestná, nebo dokonce odporuje Písmu. To platí i v oblasti teologie, a tady především. Latinské traditio možno překládat nejen jako vydávání, předávání, ale také jako zradu. Vulgáta užívá téhož slova o hrozném skutku Jidášově /traditor, tradidit/.

Je-liž tedy v nauce o neomylnosti jakési jádro, pak je to asi toto: Celé církvi, nejen některým jejím představeným, dal její

Pán zaslíbení Ducha pro vždy; a protože je její Pán týž včera i dnes i na věky, a protože jsou jeho zaslíbení věrná, nemáže jeho církev sajit s cesty pravdy, přes všechny své omly, jimžse jako lidské společenství nemáže vyhnout. Je tedy podle Künga spíše indefectibilis než infallibilis. Podmínkou ovšem je, aby tyto své omly ve světle božího Slova s moudrou poctivostí poznávala, s pokorou vyznávala a kajičně napravovala. Je semper reformanda et renovanda: Musí se ustavičně znovu obnovovat v první lásce /Ej 2,4/ a znovu se svému Pánu, Ježíši Kristu, Slovu božímu, podřizovat. Křesťanské a tedy v pravém smyslu slova katolické je pevně doufat, že Pán Ježíš svou slabou a hříšnou církev nepustí, ale navzdory její slabosti a hříšnosti si ji připraví, aby byla svatá a bez úhony /Ef 5,27/. Právě tuto naději všichni vyznáváme, když se modlíme v apoštolském symbolu: "Věřím svatou církev obecnou."

Kdyby byla církev societas perfecta, společnost dokonalá, také tím, že už vlastní pravdu /je in possessione veritatis/, nebyla by církví putující, ale vítěznou /ecclesia ~~xxxxxxx~~ triumphans/; byla by už v plnosti přicházejícího království božího. Nebyla by na cestě /in via/, ale v cíli /in statu termini/. Kde táže smýšlí, ruší její eschatologický rozměr, a církev, která by takovému omlyu propadla, ztratila by smysl své existence. Příkré odsouzení snahy prof.Künga, varovat naši církev před tímto hrozným nebezpečím, odsouzení, aplaudová né tolika biskupy, s nímž se u nás mnoho neinformovaných, nebo špatně informovaných katolíků beze všeho smíjuje, napovídá, že je naše církev právě tomuto nebezpečí blízko.

Třebaže jádro sporu mezi prof.Küngem a papežskou kurií je infallibilita papeže a učitelského úřadu, a nikoli christologie, je přece jen třeba se o christologii zmínit, protože štenář Vaší stati se musí nutně domnívat, že prof.Küng byl odsouzen pro nějakou herezi christologickou, ne-li proto, že už nevěří v Pána Ježíše jako Syna božího. Snad od Vás nebylo nejvhodnější, že jste v souvislosti s Küngovou christologií citovali Chalcedonský koncil. Věta, kterou uvádíte, je vytržena z úvodu k definici. Chalcedonský koncil definoval toto: V Ježíši Kristu je

nutno rozeznávat /gnorizomenon/ dvojí fysis /lidskou a božskou/. Jedna s druhou je naprosto nesmíšená a nesloučená /asynchytós, achoristos/. Tato část definice čelí monofysitismu a lze ji těžko smířit se semimonofysitickou naukou školské teologie de communicatione idiomatum /naukou, že Kristus jako člověku lze připisovat vlastnosti božské: všemohoucnost, vševedoucnost apod./ V druhé části se prohlašuje, že Ježíš Kristus, v němž je dvojí fysis, je jen jedna hypostasis a má jedno prosópon. Neříká se, že jeho hypostasis a prosópon /zde přibližně "osoba"/ jsou božské. Říká se prostě, že jednorozený Syn, Bůh Slovo^{x/}; /theos Logos/ Pán Ježíš Kristus je jeden. Při rozboru této definice je nutno uvážit, že termíny fysis, hypostasis, prosópon nejsou převzaty z nejstarší teologické tradice křesťanské, dosvědčené Novým zákonem, ale z filosofie helenistické; neboť v 5.st. už dávno zvítězila snaha synkretizovat křesťanskou nauku s touto filosofií. Rovněž nutno uvážit, že obsah těchto termínů není totožný s obsahem, který jim dávala klasická filosofie řecká /Platón nebo Aristoteles/. Také nejsou zcela shodné se scholastickými termíny natura, substantia, personalitas, persona, a vůbec nejsou shodné s obsahem slov "přirozenost /fyzická/", "podstata", "osobnost", "osoba", jak jim rozumí a jak je užívá dnešní člověk. Proto je tato definice v dnešním zvěstování evangelia nepoužitelná, i když je ji samozřejmě nutno mít na zřeteli při teologické úvaze. Nevím, zda kard. Höffner položil prof. Küngovi otázku, jejíž text je přibližně a jednostranně vytržen a odtržen z kontextu nicejského symbola: "Je Ježíš Kristus nestvořený, věčný Syn Boží, stejně /homousios: snad jedné, téže! / podstaty s Otcem?" Pochybuji o tom, protože jsem slyšel, že kard. Höffner je dobrý teolog. Ale jestliže se to doopravdy stalo, nemohl prof. Küng právě proto, že je věřící katolík, na takovou otázku odpovědět. Kdyby, jak říkáte, "všichni biskupové a všichni věřící katolíci odpověděli jednoznačným "Ano", byli by podle mínění otců Chalcedonského koncilu všichni monofysité, a tedy heretici.

x/ srov. J 1, 14 a problematiku Janova prologu /patrně gnostického hymnu, polemicky upraveného na Krista/ v souvislosti s gnosí a novoplatonismem.

Aby nebylo nřlky, rád bych, nakolik je to vábec možno, formuloval své vyznání, které je, pokud znám Křngovy christologické stati /zejména v jeho knize Christ sein/, vyznání pana profesora blízké:

Bůh, kterého vyznávám, není Bůh filosofů /ani tomistických/, ale Bůh bible: Bůh Abrahámův, Izákův, Jakobův; Bůh našeho Pána a Mistra Ježíše Krista.

Vyznávám, že tento Ježíš je člověk, kterého Bůh pomazal Duchem svatým, který chodil dobře činně a káže evangelium o příchůzejícím království božím; že je člověk, který dal sebe sama /antropos ho deus hesaton I Tim 2,9-6/ a byl věrný až k smrti kříže.

Vyznávám, že Bůh tohoto svého služebníka /cebed Iz 43,1; pais Sk 4,27-30; Didaché/ za jeho poslušnost vzkřísil a prvcí svou povýšil /sk 2,32-33; 10,38-40/. Vyznávám, že tento Ježíš byl a je zcela zajedno se svým Otcem nebeským; že je milovaný Syn, v němž se Bohu dobře zalíbilo; že je jeho věčné Slovo, které bylo u Boha, a v životě, smrti a vzkřísení Ježíše Krista bylo vysloveno v čase. Vyznávám, že se mohu setkat s Bohem jen skrze Ježíše Krista a s ním a v něm; že tento Syn člověka a Syn boží je teď smyslem a cílem světa a očekávám v něm s nadějí příchod božského království, které má v něm svůj počátek a bude mít v něm své naplnění.

Proto před ním skláním kolena, neboť takto skláním kolena před svým Pánem a Mistrem a před Bohem jeho i před Bohem svým /J 20, 17-28/; i když vím, že mému Pánu a Mistru nejde o to, abychom se mu klaněli, ale o to, abychom ho následovali /Mr 10,18nn; M 19,17nn/.

Protože vyznávám Ježíše vzkřísěného, živého a v církvi, tj. mezi těmi, kdo se shromažďují v jeho jménu, přítomného /M 10,20/, chci o něm mluvit tak, jak o něm mluvili svědkové jeho pozemského života a vzkřísení. Odmítám o něm mluvit jako o předmětu scholaistické spekulace, tj. tak, jak o něm mluví teologie, kterou nám vnucuje sv. Oficiium nejvyšší Inkvizice /sanctum Officium sanctissimae Inquisitionis/, a te i teď, kdy došlo k jeho reformě přejmenování na posvátnou Kongregaci pro nauku víry /sacra Congregatio pro doctrina fidei/. Už sám tento nový název je podzřelý, protože víra /fides, pistia, hebr. ekviv. -měn; viz výše/, jak jí rozumí bible a jak jí rozuměl především Pán

Ježíš, není souhlas s nějakými doktrinářskými formulacemi, ale je životní postoj otevřenosti a očekávání, reflektovaný modlitbou a manifestovaný živým vztahem k Bohu a světu a dělnou touhou po království božím. Takto je víra především atributem božím /pistia Theou Mr 11,22/ a takto byla v našem Pánu Ježíši Kristu, který je vůdce a dokonavatel víry /ho tés pisteós archehos kai teleiotes Žid 12,2/.

Nakonec bych ještě rád připojil několik poznámek na okraj Vašeho prohlášení, pokud mluví o jeddání mezi prof.Küngem a papežskou kurií, resp. německými biskupy. Nedivil bych se, kdyby byl prof. Küng neuposlechl předvolání před bývalé sv.Oficium. Neznám důvod, proč by tato Kongregace měla být kompetentní kontrolovat naše vyznání a autoritativně usměrňovat vědeckou práci našich teologů; vždyť její úředníci i konsultori nerespektují učitelský úřad církve ani v tom smyslu, jak mu rozumí teologie, kterou zastávají. Slyšel jsem, že prof.Küng žádal o rozhovor papeže, a audience mu byla odepřena. Je-li to pravda, víte, Vaše Eminence, čeho byste se dopustil, kdybyste tuto okolnost vědomě zamlčel, zatímco se rozhořčujete nad tím, že se pozvání na kongregaci vyhhul? Ostatně se mýlíte, když říkáte, že p.prof. odmítal rozhovor s konferencí německých biskupů; tato biskupové totiž ve svém prohlášení k deklaraci Kongregace z 19.12.79 tvrdí opak. Rovněž jinak referují o stycích s dotyčnou kongregací než Vy. Sám poznamenáváte, že své informace máte z periodického tisku. Snad by bylo lépe si přečíst autentické dokumenty; máte k nim přece snadnější přístup než my. Domnívám se, že odsouzení prof. Künga Kongregací pro nauku víry nedává nikomu právo, prof. Künga pomlouvat, nebo uutrhat na cti.

Také bych se rád zmínil o tom, že zatímco Küngova téze o neomylnosti papeže a magisterie byla Kongregací pro nauku víry podle zvyklostí inkvizice bez argumentace odsouzena, o ostatní jeho teologii mluví její deklarace mimochodem jjako o "odchýlení od plné pravdy katolické víry"; sám toto místo citujete. Myšlím, že nemůže být pochybnost o tom, co si panující papež a úředníci kurie představují pod "plnou pravdou katolické víry", a proto se domnívám, že takto může být odivněn kdekd, třeba Augustin nebo Tómas Akvinský. Ve smyslu této poznámky římské deklarace

není vůbec teologů, kteří by mohli být považováni za katolické. Ostatně soudím, že není tak dalece důležité, zda je nějaký teolog katolický nebo evangelický; je totiž vědecký pracovník, a ne nějaký propašník. Důležité je, aby byl teologem dobrým a aby jeho práce byla poctivá. Neboť jen ta k může pomáhat církvi, aby se s větší ochotou a otevřeností podřizovala Slovu božím. Proto také mínění kongregace, které přijal papež za své, že prof. H. Küng už není katolickým teologem, nepokřáží za závažné. Za závažné považují toto: Je-li Küng teolog dobrý, a přesto nesmí přednášet teologii na katolických fakultách, je to pro naši církev bolestná a nenahraditelná ztráta, za kterou jsou před církví zodpovědní především ti, kdo tento zákaz vydali a mají moc ho prosadit. Spoluviní by byli ovšem i všichni, kdo by s takovým rozhodnutím v slepé poslušnosti souhlasili a kdo by je před neinformovanými nebo zmatenými katolíky ospravedlňovali. A kdyby jejich podřidivost a nevhodná horlivost umožnila, aby případ H. Künga se stal případem precedenčním, znamenalo by to v naší církvi pomalé, ale jisté ochromení jakéhokoli pokroku teologie, jejíž práce byla v posledních desetiletích tolik úspěšná, přes vyčkávanou nedůvěru papežské kurie. Biblicky řečeno, znamenalo by to soustavné "uhlašování ducha" /Tes 5,19/.

Vím, Vaše Eminence, že jsou naše stanoviska tak vzdálená a naše názory na příliš mnoho věcí natolik rozdílné, že je jakýkoliv styk mezi námi zbytečný, dokonce pro obě strany škodlivý. Ne-napsal bych tento dopis, kdybych měl jinou možnost, jak protestovat proti prohlášení Vaší Eminence k případu prof. Künga a kdybych se mohl s panem profesorem jinak solidarizovat. Bohužel, zbývá mi jen ta to cesta a protest považuji za svou povinnost.

S pozdravem

Zdeněk Bonaventura Bouše

V Praze s velikonočními 1980

Sněží, sněží, sněží
pravda před léi běží
Takhle to dál nejde
bez pravdy se nikde neobejde
u soudu
postavíme boudu
všichni se tam shromáždíme
velkou pravdu obhájíme
leš musí zesřít
neb nouzi a bídu třít
Sněží, sněží, sněží
leš před pravdou běží

Jirka Sírka ze sbírky Napadlo Zapadlo

Vojáci jdou jdou jdou
ale ne za světovou svobodou
Požáry světa
formule jedna
jedeme na kole
cirkus Beta
dnes je 6. ledna
opíráme se o hole
Rozbité dveře
rozbité auto
domovní prohlídka
událostí moře
hned je tu motto
rozbitá zídka
Nápis na zdiích
napadl sníh

Na stěnu stíny
vrhají postavy
podivné podstaty

A před ní postavy
ještě divnější podstaty
odháněj lidi od dveří

A za ní za dveřmi
postavy divné podstaty
strkaj si do uší hodné vaty
když slyší slove spravedlnost

A za mnoha dveřmi
na chodníku
chodí a poslouchají
Totiž ostatní hlídají

A sneva vrhají stíny
jak v zpomaleném filmu se třesou
a vždycky s sebou nesou
aktovky

Aktovky
v nichž jsou skoro ta ktovky
vlastně jenom jiný tvar je zdobí
a jsou to třeba i stovky

Tak jako dřív
před sto, tisíci lety
prý ovládaj všechny vědy
všechno umění
všechnu moc
maj pravdu v tom
co se vidí

Ale bacha na to

Ponurá ráno
slunce vyšlo za mraky
smutně odpovíš ano
a počítáš své kroky.
Smutně se oblékáš
navlečeš si bundu
rychle se nasnídáš
pochlíčíš si mundur.
Vojenské cvičení
tanky, děla, katuše
je ti tak k brečení
neublížil bys mouše.
Hauš se střílet
a zabíjet lidi
rozkazy udílet
velitel se nestydí.
Veliká zátěž
dlouhy pochod
písníčkou se utěš
nenaber si do bot.
Písníčka bez smyslu
slova nepravdivá
nelíbí se slyšet
když se na tě dívá.
Mozek prázdneň vypeněný
nemyslí na nic
jsi celý utahaný
je ti trochu hic.

Monotónní zvuk kol
zasnážená krajina
jedeme vlakem
se tatínkem.

Zastavili jsme
okno to s námi
za oknem
se mihají
postavy lidí.

Dřevo na hranicích
sloup na čerpání vody
budova výpravčího
se na nás dívá
okno podivný

Semafor na nás ukřkl
svým zeleným okem
a dal nám na srozuměnou
že se snámi loučí
vyjeli jsme

Kostelík ve vesničce
komíny třící k výši
jak zdvižené prsty
hrozící NÁM.

Krabice šedivé
vítají nás v Praze
nádraží Praha-Libeň
cvskot podrážek
našich bot
na betonu
železničního nástupiště